

Colurs giaglias che glischan ord funs stgirs plain bels misteris

Luzian Spescha: «Ils culms vegnan adina puspè»

■ (anr/vi) Igl è insatge lom e chaud en ils maletgs da Luzian Spescha. Sonda proxima è vernissascha a Turitg en la galaria Frankengasse. Là mussa l'artist durant trais emnas sia pictura. Markus Hobi ed Alexi Nay vegnan ad avrir musicalmain l'exposiziun. L'emprim mument, sch'ins contempla maletgs da Spescha, han ins l'impressiun: Quai èn maletgs fitg giagls. Ma lura ston ins constatar che Spescha na lavura betg exnum cun colurs giaglas. Ils blers maletgs han in funs da colurs stgiras: blau, verd u era nair. Ma tge fa alura che sias ovras paran uschè vivas e giaglas? En mintga maletg datti ina color ferma. Quella traglischa tranter las stgiras viadora e vegn perfin intensivada dal conturn stgir. Mellen, cotschen, oransch u lila, ina u l'otra da questas colurs spiras èn adina avant maun. E questas colurs splenduran speranza, tschaffen, chalur. Igl è en mintga cas fermas emoziuns che Spescha sveglia – era cun sias furmas. Mintgatant chatt'ins plontas u furmas architectonicas en ses maletgs. Adina èsi dentant furmas radundas. Schizunt sche Spescha tschenta pitschnas chasas da refugi en sias cuntradas, alura èn ils chantuns ed urs da questas chasas insaco loms e radunds. Ils maletgs sveglian confidenza. I sa rasa calma. Dentant betg adina!

Culms smanatschants u encuraschants?

La galaria è partida en duas stanzas. Sin ina paraid en la segunda stanza è da chattar in auter mund: culms, en colurs fitg cleras e plitost fraidas – alv e blau cler. Era il moviment en ils maletgs è tut in auter. I para sco sche Spescha avess lavurà qua cun stritgadas sveltas malruassavlas. La structura dal culm, la grippa e las spundas cuntignan gnervusadad che vegn liada e rentada dal culm. Quests maletgs èn fitg vivs, plain vita. Plain tema? Per enqualin pon quests culms signifitgar ina smanatscha, auters vesan lien ina immensa forza positiva.

«Jau hai gugent il misterius»

Luzian Spescha auda navidas la tschantscha: «Oh, sas jau na chapesch nagut da maletgs.» Quai disturba l'artist che di: «Sin il chapir na dun jau betg la massa.» I gjaja per impressiuns tar l'aspectatur. Sch'in maletg u l'auter dettia a l'egl sco ina carsinada, alura haja l'aspectatur chattà l'access al maletg.

Per Spescha èn ils agens maletgs gea mintgatant sez misteris. E misteris ha el pli ditg e pli gugent. Igl è bunamain in segn da madirezza. El raquinta numnadain: «Pli baud hai jau pensà ch'jau sappia tut. Oz hai jau plaunsieu il sentiment ch'jau na sappia nagut. Igl è bler pli bel da

tschentar dumondas che d'avair las respostas.»

Ina pissiun

Da professiun è Luzian Spescha scolast a la scola per la maturitad professiunala a Turitg. Mintg'emna instruescha el 15 classas ed ha 220 scolars avant el. «Jau n'hai mai difficultads», di Spescha da sia relaziun cun ils giuvenots. El è scolast cun cor ed olma e sch'el stuess sa decider tranter il picturar e l'instruir, alura sa decidess el per il contact cun la giuventetgna.

Tuttina, il malegiar è per el ina pissiun, ed i na varga strusch ina saira senza che Spescha tegna enta maun il penel. Durant malegiar saja el schluccà e leds. El na piteschia betg e n'haja era naging sterment ch'in maletg na gartegia betg. Forsa saja el equilibrà sco scolast perquai ch'el po picturar a chasa, ponderescha Spescha. E daco datti ina uschè gronda differenza da temprà e stil tranter ils maletgs cun culms ed ils auters? L'artist che malegia tut be ord la memoria di sinaquai simplamain: «Ils culms vegnan adina puspè, jau na sai betg daco» – e lascha avert er quest misteri.

La vernissascha cumenza ils 21 d'avust a las 16.00 en la Galaria Frankengasse 6 a Turitg. L'exposiziun va enfin ils 11 da settember ed è averta il mardi, la mesemna ed il venderdi da las 14.00 enfin las 18.30, la gievgia da las 15.00 enfin las 20.00 e la sonda da las 11.00 enfin la 16.00.

Luzian Spescha: «Tut mes maletgs èn mes figls legitims».